

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 2. júna 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Sociálna politika — Zásady rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie na základe veku — Smernica 2000/78/ES — Rovnosť zaobchádzania v zamestnaní a povolani — Články 2, 3 a 6 — Rozdielne zaobchádzanie na základe veku — Vnútroštátna právna úprava stanovujúca v určitých prípadoch vyššie zdanenie príjmov zo starobných dôchodkov ako príjmov zo závislej činnosti — Rozsah pôsobnosti smernice 2000/78 — Právomoc Európskej únie v oblasti priamych daní“

Vo veci C-122/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd, Fínsko) zo 6. marca 2015 a doručený Súdnemu dvoru 10. marca 2015, ktorý súvisí s konaním začatým na návrh

C

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta, sudcovia A. Arabadžiev (spravodajca), J.-C. Bonichot, C. G. Fernlund a S. Rodin,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. decembra 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- C, v zastúpení: K. Suominen a A. Kukkonen, asianajaja,
- fínska vláda, v zastúpení: S. Hartikainen, splnomocnený zástupca,
- Írsko, v zastúpení: J. Quaney a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, C. Freire a M. Conceição Queirós, splnomocnení zástupcovia,
- švédská vláda, v zastúpení: A. Falk, U. Persson, N. Otte Widgren, C. Meyer-Seitz, E. Karlsson a L. Swedenborg, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: D. Martin a I. Koskinen, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: fínčina.

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 28. januára 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu zásady zákazu diskriminácie na základe veku, článku 2 ods. 1, článku 2 ods. 2 písm. a), článku 3 ods. 1 písm. c) a článku 6 ods. 1 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79), ako aj článku 21 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci žaloby, ktorú podal C s cieľom napadnúť rozhodnutie fínskej finančnej správy podrobujúce časť príjmov zo starobných dôchodkov, ktorá po odpočítaní nezdaniteľnej časti dôchodkov presahuje sumu 45 000 eur ročne, dodatočnej daňovej povinnosti v sadzbe vo výške 6 %.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa odôvodnenia 13 smernice 2000/78 táto smernica „sa nevzťahuje na systémy sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany, ktorých dávky sa nepovažujú za príjem [za odmenu – *neoficiálny preklad*] v zmysle, aký má tento pojem na uplatňovanie článku [157 ZFEÚ]“.
- 4 Podľa článku 1 tejto smernice „účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania“.
- 5 Článok 2 tejto smernice stanovuje:

„1. Na účely tejto smernice sa pod pojmom ‚zásada rovnakého zaobchádzania‘ rozumie, že nemá existovať žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na ktoromkoľvek z dôvodov uvedených v článku 1.

2. Na účely odseku 1:

- a) o priamu diskrimináciu ide, ak sa z niektorého z dôvodov uvedených v článku 1 zaobchádza s jednou osobou nepriaznivejšie ako sa v porovnateľnej situácii zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou;
- b) o nepriamu diskrimináciu ide, keď zdanlivo neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax by uviedla osoby určitého náboženstva alebo viery, s určitým zdravotným postihnutím, určitého veku alebo určitej sexuálnej orientácie do nevýhodného postavenia v porovnaní s inými osobami, iba ak:
  - i) takýto predpis, kritérium alebo zvyklosť sú objektívne odôvodnené oprávneným cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a nevyhnutné...

...“

6 Článok 3 uvedenej smernice s názvom „Rozsah“ stanovuje:

„1. V rámci právomocí delegovaných na [Európsku úniu] sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom, ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

...

c) podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania;

...

3. Táto smernica sa nevzťahuje na žiadne dávky poskytované štátnymi alebo podobnými systémami, vrátane štátneho systému sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany.

...“

7 Článok 6 uvedenej smernice znie takto:

„1. Bez ohľadu na článok 2 ods. 2 členské štáty môžu stanoviť, že rozdiely v zaobchádzaní z dôvodu veku nie sú diskrimináciou, ak v kontexte vnútroštátnych právnych predpisov sú objektívne a primerane odôvodnené oprávneným cieľom, vrátane zákonnej politiky zamestnanosti, trhu práce a cieľov odbornej prípravy, a ak prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a nevyhnutné.

Takéto rozdiely v zaobchádzaní môžu okrem iného zahrňovať:

a) stanovenie osobitných podmienok prístupu k zamestnaniu a odbornej príprave, zamestnaniu a povolaniu vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania pre mladých a starších pracovníkov a osoby s opatrovatelskými povinnosťami, aby sa podporila ich profesionálna integrácia alebo aby sa zabezpečila ich ochrana;

b) stanovenie podmienok minimálneho veku, odbornej praxe alebo rokov služby pre prístup k zamestnaniu alebo k určitým výhodám, ktoré so zamestnaním súvisia;

...

2. Bez ohľadu na článok 2 ods. 2 členské štáty môžu určiť, že v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia stanovenie veku pre možnosť alebo nárok na odchod do starobného alebo invalidného dôchodku vrátane stanovenia odlišných vekových hraníc v uvedených systémoch pre zamestnancov alebo skupiny alebo kategórie zamestnancov a využitie vekového kritéria v kontexte takýchto systémov v poisťných matematických výpočtoch nie je diskrimináciou na základe veku za predpokladu, že dôsledkom tohto nebude diskriminácia na základe pohlavia.“

Fínske právo

8 Článok 124 prvý a štvrtý odsek tuloverolaki (1992/1535) (zákon 1992/1535 o dani z príjmov) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti sporu vo veci samej znie:

„Každá fyzická osoba... musí štátu zaplatiť daň zo zdaniteľných príjmov zo závislej činnosti podľa progresívnej sadzby dane z príjmov a daň zo zdaniteľných kapitálových výnosov na základe sadzby dane z príjmov. Každá fyzická osoba okrem toho musí odviešť štátu dodatočnú daň z príjmov zo starobných dôchodkov podľa ustanovení štvrtého odseku. Každý iný daňovník musí zaplatiť daň zo zdaniteľných príjmov na základe sadzby dane z príjmov.

...

Fyzické osoby platia dodatočnú daň vo výške 6 % z časti príjmov zo starobných dôchodkov, ktorá po odpočítaní nezdaniteľnej časti dôchodkov presahuje sumu 45 000 eur. Na dodatočnú daň z príjmov zo starobných dôchodkov sa vzťahuje tento zákon alebo každý iný právny predpis, ktorý upravuje daň z príjmov splatnú štátu na základe príjmov zo závislej činnosti.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 C je fínskym štátnym príslušníkom narodeným v roku 1948, bydlisko má vo Fínsku. Finančná správa mu vymerala sadzbu zrážkovej dane uplatniteľnú na zálohu na daň z príjmov za zdaňovacie obdobie 2013. V tejto súvislosti finančná správa na základe § 124 prvého a štvrtého odseku zákona 1992/1535 o dani z príjmov stanovila dodatočnú daň vo výške 6 % z časti príjmov zo starobných dôchodkov, ktorá po odpočítaní nezdaniteľnej časti dôchodkov presiahla sumu 45 000 eur.
- 10 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, C poberal v zdaňovacom období 2013 starobný dôchodok vo Fínsku v celkovej výške 461 900,88 eura, z ktorej 251 351,10 eura bolo zrazených ako záloha na splatnú sumu dane z príjmov. C okrem svojho starobného dôchodku mal aj príjem zo závislej činnosti za prácu vykonávanú vo Fínsku.
- 11 Rozhodnutím z 11. marca 2013 finančná správa zamietla sťažnosť, ktorú podal C proti sadzbe zrážkovej dane uplatniteľnej na zálohu na daň z príjmov v zdaňovacom období 2013.
- 12 C napadol toto rozhodnutie pred Helsingin hallinto-oikeus (Správny súd v Helsinkách, Fínsko), pričom tvrdil, že ustanovenia o dodatočnej dani z príjmov zo starobných dôchodkov upravené v § 124 prvom a štvrtom odseku zákona 1992/1535 o dani z príjmov sa nemôžu uplatniť na účely stanovenia sadzby zrážkovej dane na jeho príjmy zo starobných dôchodkov.
- 13 Helsingin hallinto-oikeus (Správny súd v Helsinkách) jeho žalobu zamietol a konštatoval, že cieľmi sledovanými uvedenými ustanoveniami bolo, ako vyplýva aj z legislatívnej prípravy týchto ustanovení, zvýšenie zdanenia daňovníkov, ktorí majú značné príjmy zo starobných dôchodkov, a predstavujú verejný záujem, sú všeobecne prijateľné a v súlade so všeobecnými cieľmi zdaňovania. Správny súd sa tiež domnieval, že právo Únie a prípadne Charta sa neuplatnia v spore vo veci samej vzhľadom na to, že v tomto spore sa napáda priame zdanenie, ktoré patrí do právomoci členských štátov.
- 14 C predložil Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd, Fínsko) návrh na povolenie podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu Helsingin hallinto-oikeus (Správny súd v Helsinkách). Podľa vnútroštátneho súdu sa daňové ustanovenia dotknuté vo veci samej nevzťahujú na podmienky zamestnávania a pracovné podmienky v zmysle článku 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78 a všeobecne ich nemožno považovať za opatrenie spadajúce do pôsobnosti tejto smernice. Konkrétne, nestanovujú kritérium určenia mzdy. Na rozdiel od prípadu vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson(C-617/10, EU:C:2013:105), tieto ustanovenia nie sú ustanoveniami hmotného práva Únie.
- 15 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, cieľom právnej úpravy dotknutej vo veci samej je dosiahnuť daňové príjmy od práceschopných poberateľov dôchodkov, znížiť rozdiel medzi daňovou záťažou starobných dôchodkov a miezd a zlepšiť motiváciu starších ľudí, aby naďalej ostali aktívni v pracovnom živote.
- 16 Vnútroštátny súd má pochybnosti, či táto právna úprava spadá do pôsobnosti práva Únie, konkrétne do pôsobnosti smernice 2000/78, ako je vymedzená v článku 3 tejto smernice, a prípadne, či uvedená právna úprava je prejavom priamej alebo nepriamej diskriminácie na základe veku v zmysle článku 2 tejto smernice.

17 Za týchto okolností Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Treba článok 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78/ES vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, akou sú ustanovenia § 124 prvého a štvrtého odseku zákona 1992/1535 o dani z príjmov týkajúce sa dodatočnej dane z dôchodkov, spadá do pôsobnosti práva Únie, a tým pádom sa na tento prípad uplatní zákaz diskriminácie na základe veku v zmysle článku 21 ods. 1 Charty?

Druhá a tretia prejudiciálna otázka sa predkladajú, len ak Súdny dvor odpovie na prvú prejudiciálnu otázku v tom zmysle, že tento prípad spadá do pôsobnosti práva Únie:

2. V prípade kladnej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, treba článok 2 ods. 1 a článok 2 ods. 2 písm. a) alebo b) smernice 2000/78/ES a článok 21 ods. 1 Charty vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je § 124 prvý a štvrtý odsek zákona 1992/1535 o dani z príjmov týkajúci sa dodatočnej dane z dôchodkov, podľa ktorej sa z dôchodku fyzickej osoby, ktorého výška nepriamo súvisí s vekom osoby, v určitých situáciách vyberie vyššia daň z príjmov, ako by sa vyberala z rovnako vysokých príjmov zo závislej činnosti?

3. V prípade, že uvedené ustanovenia smernice 2000/78 a Charty základných práv Európskej únie bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je dodatočná daň z dôchodkov, zostáva v tomto prípade posúdiť, či článok 6 ods. 1 uvedenej smernice treba vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, akou je dodatočná daň z dôchodkov, sa môže v zmysle tohto predpisu zároveň považovať za objektívnu a primeranú, ako aj odôvodnenú legitímnym cieľom, predovšetkým zákonným cieľom politiky zamestnanosti, trhu práce a cieľov odbornej prípravy, pretože účelom dodatočnej dane, ako vyplýva z prípravných prác k zákonu 1992/1535 o dani z príjmov, je dosiahnuť daňové príjmy od práceschopných poberateľov dôchodkov, znížiť rozdiel medzi daňovým zaťažením dôchodkov a príjmov zo závislej činnosti a zlepšiť motiváciu starších ľudí, aby naďalej ostali aktívni v pracovnom živote?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

18 Podstatou prvej otázky vnútroštátneho súdu je, či sa článok 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78 má vykladať v tom zmysle, že taká vnútroštátna právna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá sa týka dodatočnej dane z príjmov zo starobných dôchodkov, spadá do vecnej pôsobnosti tejto smernice, a preto sa v tomto prípade na spor vo veci samej uplatní zásada zákazu diskriminácie na základe veku zakotvená v článku 21 ods. 1 Charty.

19 Z tohto hľadiska je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry tak z názvu a odôvodnení, ako aj z obsahu a účelu smernice 2000/78 vyplýva, že táto smernica má stanoviť všeobecný rámec na to, aby každej osobe bola zaistená rovnosť zaobchádzania „v zamestnaní a povolani“ tým, že jej dáva účinnú ochranu proti diskriminácii z niektorého z dôvodov uvedených v jej článku 1, medzi ktoré patrí aj vek (rozsudok z 26. septembra 2013, Dansk Jurist- og Økonomforbund, C-546/11, EU:C:2013:603, bod 23 a citovaná judikatúra).

20 Pôsobnosť smernice 2000/78 sa musí preto so zreteľom na článok 3 ods. 1 písm. c) a článok 3 ods. 3 tejto smernice v spojení s jej odôvodnením 13 chápať tak, že nezahŕňa systémy sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany, ktorých dávky sa nepovažujú za odmenu v zmysle, aký má tento pojem v rámci uplatnenia článku 157 ods. 2 ZFEÚ (rozsudok z 21. januára 2015, Felber, C-529/13, EU:C:2015:20, bod 20 a citovaná judikatúra).

- 21 Je pravda, že pojem „odmena“ v zmysle článku 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78 sa má vykladať extenzívne. Súdny dvor tiež zastáva názor, že tento pojem zahŕňa najmä všetky dávky v hotovosti alebo v naturáliách, súčasné alebo budúce, pokiaľ sú vyplácané hoci nepriamo zamestnávateľom pracovníkovi z dôvodu jeho zamestnania, a to buď na základe pracovnej zmluvy, právnych predpisov, alebo dobrovoľne (rozsudok z 12. decembra 2013, Hay, C-267/12, EU:C:2013:823, bod 28 a citovaná judikatúra). Navyše okolnosť, že niektoré dávky sa poskytujú po ukončení pracovnoprávneho vzťahu, nevyklučuje, že môžu mať charakter odmeny v zmysle vyššie uvedených ustanovení (rozsudok z 9. decembra 2004, Hlozek, C-19/02, EU:C:2004:779, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 22 Súdny dvor tiež spresnil, že okrem toho medzi požitkami, ktoré sa kvalifikujú ako odmena, sa práve uvádzajú požitky vyplácané zamestnávateľom z dôvodu existencie pracovných pomerov, ktorých cieľom je zabezpečiť zdroj príjmov pre pracovníkov, aj keď v osobitných prípadoch nevykonávajú žiadnu činnosť stanovenú v pracovnej zmluve. Okrem toho charakter odmeny takýchto dávok nie je spochybnený na základe jednoduchého faktu, že zodpovedajú rovnako dôvodom sociálnej politiky (rozsudok z 9. decembra 2004, Hlozek, C-19/02, EU:C:2004:779, bod 39 a citovaná judikatúra).
- 23 Súdny dvor taktiež rozhodol, že dávky priznané na základe dôchodkového systému, ktorý vo svojej podstate závisí od druhu práce, ktorú dotknutá osoba vykonávala, sa viažu na odmenu, ktorú táto osoba poberala, a spadajú pod článok 157 ods. 2 ZFEÚ (rozsudok zo 7. januára 2004, K. B., C-117/01, EU:C:2004:7, bod 25 a citovaná judikatúra).
- 24 Napriek tomu z vyššie uvedeného nevyplýva, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje sadzbu dane z príjmov zo starobných dôchodkov, by sa mala považovať za úpravu patriacu do pôsobnosti smernice 2000/78.
- 25 Najskôr treba uviesť, že spor vo veci samej sa netýka spôsobov alebo podmienok určenia výšky dávok vyplácaných pracovníkovi z dôvodu pracovného pomeru k jeho bývalému zamestnávateľovi (rozsudok z 1. apríla 2008, Maruko, C-267/06, EU:C:2008:179, bod 46), ale sadzby dane z príjmov zo starobných dôchodkov. Také zdanenie nesúvisí s pracovným pomerom, a teda s určením „odmeny“ v zmysle smernice 2000/78 a článku 157 ods. 2 ZFEÚ, v tom rámci, ktorý sama smernica stanovuje.
- 26 Taká dodatočná daň z príjmov zo starobných dôchodkov, o akú ide vo veci samej, nemá nijakú väzbu s pracovnou zmluvou a vyplýva priamo a výlučne z vnútroštátnej daňovej právnej úpravy vzťahujúcej sa na každú fyzickú osobu, ktorej príjmy zo starobných dôchodkov po odpočítaní nezdaniteľnej časti dôchodkov presahujú sumu 45 000 eur, ako vyplýva za samotného znenia § 124 prvého a štvrtého odseku zákona 1992/1535 o dani z príjmov.
- 27 Taká vnútroštátna právna úprava, ako je úprava vo veci samej o dodatočnej dani z príjmov zo starobných dôchodkov, teda nespadá do vecnej pôsobnosti smernice 2000/78.
- 28 Pokiaľ ide napokon o ustanovenia Charty, o ktorých výklad žiada vnútroštátny súd, stačí pripomenúť, že podľa článku 51 ods. 1 Charty ustanovenia tejto Charty sú určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie.
- 29 Je však nesporné, že zákon o dani z príjmov nevykonáva nijaké ustanovenie práva Únie a žiadna smernica o zdanení sa neuplatní v situácii, o ktorú ide vo veci samej. Okrem toho, ako vyplýva z bodu 27 tohto rozsudku, spor vo veci samej nespadá ani do pôsobnosti smernice 2000/78. Nie je teda možné úspešne sa odvolávať na ustanovenia Charty, o ktorých výklad žiada vnútroštátny súd v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 30 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ako je predmetná úprava vo veci samej, ktorá sa týka dodatočnej dane z príjmov zo starobných dôchodkov, nespadá do vecnej pôsobnosti tejto smernice a v dôsledku toho ani pod článok 21 ods. 1 Charty.

O druhej a tretej otázke

- 31 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú a tretiu otázku.

O trovách

- 32 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 3 ods. 1 písm. c) smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ako je predmetná úprava vo veci samej, ktorá sa týka dodatočnej dane z príjmov zo starobných dôchodkov, nespadá do vecnej pôsobnosti tejto smernice a v dôsledku toho ani pod článok 21 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie.

Podpisy